

Handlingsplan anhöriginvandring

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte	4
Etableringsreformen	4
<i>Kommunens ansvar</i>	4
<i>Arbetsförmedlingens</i>	4
Inga extraordinära åtgärder	4
Hur många somalier beräknas komma?	4
Social omsorg	5
<i>Kommunens uppdrag</i>	5
<i>Åtgärder</i>	5
<i>Kontakter med vårdcentraler, etc.</i>	5
<i>Kommunens åtgärder</i>	5
Skola och utbildning	5
<i>Kommunens uppdrag</i>	5
<i>Åtgärder</i>	6
SFI och samhällsorientering	6
<i>Kommunens uppdrag</i>	6
<i>Åtgärder</i>	6
Kultur, fritid och folkhälsa	6
<i>Åtgärder</i>	7
Medborgarkontor	7
<i>Åtgärder</i>	7
Integrationsutskott	7
<i>Åtgärder</i>	7
Vems ansvar?	8
<i>Individens ansvar</i>	8
<i>Statens ansvar</i>	8
<i>Kommunens ansvar</i>	8
Kostnader –	
Nyanlända och jobb- och utvecklingsgarantin	8
Bilaga	
Sammanfattning av etableringsreformen	10

Dokumenttyp	Handlingsplan
Antagen av	Kommunfullmäktige 2012-11-26
Dokumentansvarig	Förvaltningschefen

Inledning

Sverige har under årtionden fört en solidarisk flyktingpolitik. Flyktingmottagande i kombination med arbetskraftsinvandring har genom åren utvecklat Sveriges tillväxt och välfärd. Falköpings kommun har varit och är en aktiv aktör i denna process.

”De senaste 40 åren har människor som tvingats fly från länder som Chile, Iran, Irak och krigets Balkan funnit en fristad i vårt land. Sverige för och har fört en solidarisk flyktingpolitik som vi har anledning att vara stolta över. Vi har en medmänsklig skyldighet att hjälpa människor som flyr undan krig och förföljelse. Fram till början av 70-talet var Sverige dessutom ett öppet land för arbetskraftsinvandring.

De finländare, turkar, italienare och spanjorer som kom hit för att arbeta var avgörande för att skapa tillväxt och välfärd. Alliansregeringen har åter liberaliserat reglerna för arbetskraftsinvandring och i dag kombinerar vi en solidarisk flyktingpolitik med en öppenhet för människor som vill flytta hit för att jobba.

Sverige är ett invandringsland. Invandringen gör vårt land rikare och mer spännande. Det faktum att den svenska befolkningen sammantaget talar i princip alla världens språk är en konkurrensfördel i en globaliserad värld.”

Erik Ullenhag, Integrationsminister, debattartikel i Dagens Nyheter 2 september 2012

Bakgrund

Under de senaste åren har ett stort antal personer från Somalia sökt sig till Falköping. I Somalia finns idag ingen fungerande statsapparat vilket inneburit att splittrade familjer inte kunnat återförenas. Därför skiljer sig exemplet Somalia från tidigare erfarenheter.

De ID-handlingar som krävts har inte kunnat utfärdas i Somalia men en dom i Migrationsöverdomstolen i år har förändrat detta läge då DNA kan användas som identifikation. Därmed kan splittrade familjer återförenas och många förväntas anlända till Falköping. I Falköping välkomnar vi denna förändring då det utgör grunden för en etablering i Sverige och Falköping.

En realistisk bedömning ger vid handen att anhöriginvandringen kommer att innebära ett ökat tryck på flera olika samhällsfunktioner, allt från arbetsförmedling till regionens hälso- och sjukvård och på kommunen med dess ansvar för bl.a. förskola, skola, SFI och socialtjänst.

Syfte

Syftet med denna handlingsplan är att tydliggöra olika roller och ansvar när det gäller anhöriginvandring till Falköping. Vilket ansvar vilar på den enskilda personen/familjen och vilket ansvar har staten och kommunen. Handlingsplanen ger en allmän grund för kommunens agerande men det är läget i Somalia som aktualiserat behovet.

Till handlingsplanen finns en kommunikationsplan, två faktablad och en sammanfattning av etableringsreformen som bilaga.

Etableringsreformen

En sammanfattning av etableringsreformen finns som bilaga 1. Här har vi samlat några viktiga delar av reformen.

Kommunernas ansvar

Kommunernas samordningsansvar upphör genom reformen. Kommunerna ansvarar för mottagande, undervisning i sfi, samhällsorientering, socialtjänst samt för skola, förskoleverksamhet och barnomsorg.

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingens har ett samordnande ansvar för de nyanlända och ansvarar för etableringssamtalen och upprättande av etableringsplan. AF beslutar om etableringsersättning.

Läs vidare i Bilaga 1 *Sammanfattning av etableringsreformen*.

Inga extraordinära åtgärder

Falköpings kommuns grundinställning är att klara en god integration utan extraordinära åtgärder.

Att söka bostad sker på samma villkor för alla. Tätorter utanför centralorten ska ses som realistiska alternativ.

Nyanlända barn ska beredas plats i befintliga skolor runt om i Falköping. Även här ska kommunen ses som en helhet.

Hur många somalier beräknas komma?

Idag finns cirka 350 Somaliska medborgare i Falköping. Av dessa är cirka 50 barn. Tillsammans med den Somaliska föreningen har en preliminär uppskattning gjorts av hur många personer som kan väntas till Falköping. Vi bedömer att det över tid som mest kan röra sig om 250 - 350 barn och mellan 75 - 150 vuxna.

Social omsorg

Kommunens uppdrag De nyanlända ska genom kontakt med arbetsförmedlingen upprätta en etableringsplan. Innan denna har fastställts och etableringsersättning kan betalas ut från staten, är det kommunens skyldighet att bistå med stödåtgärder fram till dess att planen är klar. Direkt efter ankomst till Sverige kan försörjningsstöd då bli aktuellt.

Under rubriken kostnader nedan, redovisas regeringens utfästelser i höstens budgetproposition som säkerställer att de som efter två år inte fått något arbete kommer att skrivas in i jobb- och utvecklingsgarantin eller jobbgarantin för unga.

Åtgärder

Socialnämnden sköter tillsyn enligt socialtjänstlagen till berörda invånare på samma sätt som till övriga kommuninvånare. För att klara ev. volymökning förstärks handläggarsidan med motsvarande resurser.

Kontakter med vårdcentraler, etc.

Socialnämnden har fortlöpande kontakter och samarbete med primärvårdens olika delar. Detta samarbete omfattar både de sex vårdcentralerna i kommunen, men också BVC och MVC. Genom överläggningar med dessa uppdateras detta löpande med den information som är känd i kommunen och verksamheten kan anpassas till den nya gruppen, i den mån detta behövs.

Åtgärder

Socialnämnden sköter kontakterna med primärvårdens olika delar inom ramen för ordinarie samverkansformer.

Skola och utbildning

Kommunens uppdrag

Kommunens skolförvaltning har tagit fram en handlingsplan som följer Skolverkets allmänna råd för utbildning av nyanlända.

De områden som omfattas är:

- Mottagande
- Introduktion
- Individuell planering
- Undervisningen
- Uppföljning och utvärdering
- Kompetensutveckling

Inom vart och ett av dess områden beskrivs kommunens, respektive skolans ansvar. Rektor för respektive enhet är ansvarig.

Åtgärder

Kartläggning av tillgängliga platser i skolan genomförs kontinuerligt och för närvarande finns ca 200 platser lediga i kommunens grundskolor. För att främja integration i vår kommun och för att öka förutsättningarna att tillgodogöra sig svenska som andra språk föreslås att alla enheter, även utanför centralorten, ska vara tillgängliga för att ta emot nyanlända.

Om antalet invandrare ökar i den omfattning som uppgivits ökar behovet av förskollärare och lärare med kompetens i svenska som andra språk. Även behovet av modersmåls lärare och resurser inom elevhälsa och skolhälsovård, ledning och administration kan öka. Ökat behov av lokaler samt resurser till skolskjutsorganisation kan också bli aktuellt.

SFI och samhällsorientering

Staten har genom Arbetsförmedlingen samordningsansvaret. Arbetsförmedlingen ansvarar för att tillsammans med den sökande fylla i ansökan till Svenska för invandrare (SFI) och samhällsinformation. Därefter kontaktar Arbetsförmedlingen samordnaren på kommunens Kompetens och arbetslivsförvaltningens (KAF) för att informerar om att ansökningar är på väg.

Kommunens uppdrag

Kompetens och arbetslivsförvaltningens (KAF) uppdrag är att erbjuda svenska för invandrare och samhällsorientering.

Åtgärder

Cirka 100 vuxna har preliminärt nämnts som kommer att behöva en plats i SFI/ samhällsorientering. Dessa personer kommer att beredas plats i befintliga lokaler. Praktiskt basår

I 2013 års budget kommer regeringen att avsätta 380 miljoner kronor. Det ska finansiera ett praktiskt basår för nyanlända över 30 år med högst nio års utbildning.

Kultur, fritid och folkhälsa

I det mångkulturella samhället har olika kultur - och fritidsaktiviteter en viktig roll som brobyggare och ökad förståelse mellan människor. Behov finns att inventera de goda krafter och aktiviteter som finns. Folkhälsorådet driver integrationsprojekt ur ett folkhälsoperspektiv och Svenska kyrkan har sina aktiviteter. Studieförbun-

den, idrottsföreningar, ekumeniska föreningar och andra frivilligorganisationer är exempel på andra aktörer och partner.

Åtgärder

Kultur och fritid erbjuder fysiska mötesplatser som genomsyras av alla människors lika värde, och där man som besökare får ett gott bemötande och god service. Vårt huvudbibliotek med sina filialer, våra badanläggningar mm jobbar aktivt med tillgänglighet och öppenhet för alla. Alla är välkomna till oss, och vi försöker på olika sätt vara tillmötesgående till önskemål och behov.

Våra mötesplatser främjar mångfald och nyfikenhet och lust. Kommunen kan agera spindeln i nätet och tillsammans med föreningslivet och Folkhälsorådet initiera och samordna olika aktiviteter, konferenser, möten, utställningar och föreläsningar på teman en mångkulturell värld.

Medborgarkontoret

Kommunen har beslutat att bygga upp ett medborgarkontor för att underlätta kontakten med medborgarna och att öka servicegraden gentemot falköpingsborna. Medborgarkontoret kommer att vara placerat i Falköpings bibliotek.

Åtgärder

Falköpings bibliotek är en naturlig mötesplats för alla. Medborgarkontorets målgrupp är alla kommuninvånare och besökare som behöver hjälp, tips och stöd. Därigenom inkluderas givetvis alla nyanlända. Enklast kan åtgärderna beskrivas som hjälp till självhjälp.

Integrationsutskottet

Sedan 2011 har kommunen inrättat ett integrationsutskott som behandlar kommunövergripande integrationsfrågor. Inrättandet av utskottet är ett uttryck för att frågan tas på allvar.

Åtgärder

Ett övergripande mål är bland annat ”Ett Falköping där alla känner sig välkomna”. Utskottet har initierat skapandet av Medborgarkontoret och samarbetar med Falköpings föreningsliv som på olika sätt arbetar med mångkulturell verksamhet.

Vems ansvar?

Individens ansvar

Samarbete med aktuella invandrarföreningarna i kommunen är viktigt. Här får vi information om och när anhöriga förväntas komma samt antal personer. I denna samverkan är det viktigt att tydligt poängtera individens eget ansvar.

Kostnaden för resan hit sker på egen bekostnad. Regeringen fokuserar nu också tydligare på jobblinjen vilket innebär att den som uppbar etableringsersättning ska, på samma sätt som den som har a-kassa, vara beredd att flytta till ett erbjudet arbete. Samma ansvar åvilar den enskilde när det gäller att flytta där det finns lediga bostäder eller ledig plats i skola.

Statens ansvar

Staten har via Arbetsförmedlingen ett samordnande ansvar för den nyanlände och ska besluta om etableringsersättning, ansvara för upprättande av etableringsplan och etableringssamtal samt vara uppdragsgivare till lotsar, bland annat.

Kommunens ansvar

Kommunen ansvarar för mottagande, allmän service och information, exempelvis genom medborgarkontoret, undervisning i svenska för invandrare (SFI), samhällsorientering och annan vuxenutbildning. Kommunen ansvarar också för skola, förskoleverksamhet, barnomsorg samt insatser inom det sociala området, som exempelvis äldreomsorg.

Kostnader -

Nyanlända och jobb- och utvecklingsgarantin

En debatt har förts om statens övergripande ansvar och om påfrestningar på den kommunala ekonomin. I ett pressmeddelande den 6 september 2012 förtydligar integrationsminister Erik Ullenhag:

”För att öka möjligheterna till arbete för de nyanlända invandrare, som efter etableringsreformens två år inte har fått arbete aviserar regeringen i budgetpropositionen en kommande förordningsändring som säkerställer att dessa kommer att skrivas in i jobb- och utvecklingsgarantin eller jobbgarantin för unga. Detta förutsatt att de uppfyller villkoren för anvisning till någon av dessa garantier.

I samband med att de första nyanlända lämnar etableringsinsatserna i december 2012 aktualiseras möjligheten att anvisas till jobb- och utvecklingsgarantin.

– För den enskilde som inte har fått arbete efter två år är det en fördel att komma

in i jobb- och utvecklingsgarantin. Med förslaget möter vi den oro, som flera kommunpolitiker har givit uttryck för, om att denna grups huvudsakliga försörjningskälla ska bli försörjningsstöd. Nu finns verktygen för att såväl stat som kommun ska fokusera på att människor ska komma i arbete, säger integrationsminister Erik Ullenhag.”

Vår tolkning är att regeringen tar det ekonomiska ansvaret i fyra år, då drygt 1,3 miljarder avsätts år 2013-2016 i ersättning till kommunerna.

*Bilaga***Sammanfattning av etableringsreformen**

Reformen innebär förändrade eller nya ansvarsområden för kommunerna, Arbetsförmedlingen, Länsstyrelserna, Försäkringskassan samt Migrationsverket. Samtidigt införs en ny aktör – etableringslotsen.

Regeringens syfte med reformen

Genom reformen vill regeringen påskynda nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. Varje nyanländ ska utifrån sina förutsättningar få professionellt stöd att så snabbt som möjligt lära sig svenska, komma i arbete och klara sin egen försörjning.

Kommunernas ansvar

Kommunernas samordningsansvar upphör genom reformen. Däremot har kommunerna ansvar för:

- mottagande och praktisk hjälp i samband med bosättning
- undervisning i sfi och annan vuxenutbildning
- samhällsorientering
- försörjningsstöd vid vissa situationer
- skola, förskoleverksamhet, barnomsorg och andra insatser för barn och ungdomar
- insatser inom det sociala området
- att se till att övrig kommunal verksamhet och service kommer nyanlända till del, såsom äldreomsorg

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingens särskilda ansvar för nyanlända blir sammanfattningsvis att:

- ha ett samordnande ansvar för insatserna för den nyanlände
- stödja och driva på i förhållande till andra parter
- ansvara för etableringssamtalen
- ansvara för bosättning av personer som har rätt till etableringsplan
- ansvara för upprättande av etableringsplan
- besluta om etableringsersättning
- vara uppdragsgivare till lotsar
- fastställa länstal efter samråd med länsstyrelsen och Migrationsverket

Utöver detta gäller att Arbetsförmedlingens ordinarie tjänsteutbud ska erbjudas nyanlända.

Målgruppen är oförändrad

Nyanländas rätt till etableringsinsatser regleras i nya lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Lagen omfattar samma målgrupp som idag ska erbjudas introduktion av kommunerna. Det handlar om nyanlända i arbetsför ålder (20-64 år) som har fått uppehållstillstånd som flyktingar eller av flyktingliknande skäl samt kvotflyktingar. Även nyanlända i åldern 18-19 år, som saknar föräldrar i Sverige, omfattas av den nya lagen liksom vissa anhöriga till nyanlända.

Etableringssamtal för att kartlägga bakgrund och behov

Arbetsförmedlingen ska erbjuda den nyanlände ett etableringssamtal i direkt anslutning till att den nyanlända får uppehållstillstånd. Etableringssamtalet ska klargöra den nyanländes intressen, ambitioner, yrkes- och utbildningsbakgrund samt behov av stöd.

Ett annat syfte är att ge den nyanlände information om var i landet det finns förutsättningar för boende och arbete utifrån hans eller hennes bakgrund. Syftet är att skapa en god matchning mellan kompetens och framtida boendeort.

Etableringssamtalet kan bestå av ett eller flera samtal.

Etableringsplan upprättas av Arbetsförmedlingen

Resultatet av etableringssamtalet blir en s.k. etableringsplan. Den ska beskriva de aktiviteter som ska stödja den nyanlände att komma ut på arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen ska samverka med berörda kommuner, myndigheter, företag och organisationer när planen upprättas. Värt att notera är att kommunerna inte längre behöver upprätta några introduktionsplaner.

Etableringsplanen ska minst innehålla svenska för invandrare (sfi), samhällsorientering och arbetsförberedande insatser (till exempel validering av utbildnings- och yrkeserfarenheter samt praktik).

Rätten att få en etableringsplan gäller i ett år från och med den dag som den nyanlände folkbokförs i en kommun för första gången.

Planen får högst omfatta 24 månader från och med den dag som den fastställs.

Planen ska vara heltid. I vissa fall kan planen vara på deltid om individen inte har full prestationsförmåga.

Med prestationsförmåga avses en individs förutsättningar och förmåga att delta i olika aktiviteter som kan ingå i en etableringsplan. Där kan även rehabiliterande insatser ingå. Prestationsförmåga är således *inte* likställd med arbetsförmåga.

Alla har inte rätt till etableringsplan

Man kan omfattas av målgruppen för reformen men ändå inte ha rätt till etableringsplan. Det gäller nyanlända som förvärvsarbetar på heltid, går i gymnasieskola eller på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan endast kan delta i etableringsinsatser på mindre än 25 procent av heltid.

Bosättning - olika för olika individer

Arbetsförmedlingen ansvarar för att anvisa de nyanlända som har rätt till etableringsplan till en kommun. Möjligheten för nyanlända att ordna eget boende, ebo, finns dock kvar.

Migrationsverket har ansvaret för bosättning av kvotflyktingar och ensamstående/hushåll där ingen har rätt till etableringsplan.

Kommunernas mottagande av nyanlända ska, liksom idag, bygga på överenskommelser med staten. En nyhet är att länsstyrelserna både förhandlar och ingår överenskommelserna med kommunerna.

Hur många nyanlända som ska tas emot i varje län, de s.k. länstalen, kommer att fastställas av Arbetsförmedlingen efter samråd med länsstyrelserna och Migrationsverket.

Länsstyrelserna ska också medverka till att det finns beredskap hos kommunerna att ta emot nyanlända. De ska också främja regional samverkan och stödja kommuner i samordningen av kommunal verksamhet såsom sfi och samhällsorientering.

Etableringslots (lots)

Lotsen ska arbeta på uppdrag av Arbetsförmedlingen och ska stödja den nyanlände att realisera och utveckla sin etableringsplan.

Den nyanlände väljer själv vilken lots han eller hon vill anlita i Arbetsförmedlingens bank av godkända och kontrakterade lotsar. Lotsen kan vara ett företag eller en organisation, men inte en kommun eller ett kommunalt bolag.

Lotsarna upphandlas enligt lagen om valfrihet, LOV. Ersättningen till lotsen är prestations- och resultatbaserad.

Ersättningar till individen

En nyanländ som deltar i de aktiviteter som ingår i etableringsplanen har rätt till etableringsersättning från staten. Ersättningen är lika för alla överallt i landet. Den är också individuell, vilket innebär att den inte påverkas av inkomsterna hos andra personer i hushållet.

Rätten till etableringsersättning upphör när etableringsplanen slutar att gälla, vilket innebär att ersättning maximalt utbetalas under 24 månader.

Arbetsförmedlingen beslutar om etableringsersättningen och Försäkringskassan betalar ut den.

Nyanlända som har rätt till etableringsersättning kan få etableringstillägg (om man har barn, vid sidan om barnbidrag) och bostadsersättning. För dessa tilläggsförmåner är Försäkringskassan både beslutande och utbetalande myndighet. Tilläggsförmånerna betalas ut tillsammans med etableringsersättningen.

Har individen etableringsplan på deltid reduceras etableringsersättning och tilläggsförmånerna på motsvarande sätt. Under den tid som individen medverkar till att en etableringsplan upprättas får individen reducerad etableringsersättning och tilläggsförmåner som motsvarar 75 % av den fulla nivån på dessa ersättningar.

Trots att staten inför nya ersättningar för nyanlända kan det bli aktuellt att kommunen behöver lämna ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) i vissa situationer.

Det handlar främst om

- Initialt försörjningsstöd för den period som uppstår mellan den sista utbetalningen av LMA-ersättning från Migrationsverket till den första utbetalningen av etableringsersättning och tilläggsförmåner från Arbetsförmedlingen/Försäkringskassan
- Kompletterande försörjningsstöd under den tid etableringsplanen upprättas

- och individen får reducerad etableringsersättning
- Kompletterande försörjningsstöd för personer som inte deltar i aktiviteter på heltid på grund av nedsatt prestationsförmåga
 - Kompletterande försörjningsstöd för personer som har etableringsersättning men varken har rätt till bostadsbidrag eller bostadsersättning
 - Försörjningsstöd för personer som inte har tillräcklig prestationsförmåga för att få en etableringsplan och därmed inte får några av de nya statliga ersättningarna

Ersättningar till kommuner och landsting för personer med uppehållstillstånd

Kommuner och landsting har rätt till ersättning från staten för insatser för nyanlända flyktingar och vissa anhöriga med uppehållstillstånd. Ersättningarna regleras i förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Migrationsverket fattar beslut om utbetalning av dessa ersättningar.

Värdefull information för kommuner och landsting om ersättningarna finns på Migrationsverkets hemsida.